

ПАДАТКОВЫ ПРЭСІНГ АСЛАБНЕ,

лічыць старшыня Камісіі Вярхоўнага Савета па эканамічнай рэформе

Днямі ў барысаўскім кінатэатры "Кастрэніч" прайшла сустрэча прадпрымальнікаў горада на Барызіне і Барысаўскага раёна з членам Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, старшынёй Камісіі па эканамічнай рэформе Леанідам Пятровічам Козікам. Прамоўца азнаёміў прысутных з асноўнымі палажэннямі распрацаванай Кабінетам Міністраў праграмы неадкладных мер па вываду рэспублікі з эканамічнага крызісу, расказаў аб рабоце ўзначальваемай ім камісіі па распрацоўцы законапраектаў, каля двух дзесяткаў з якіх ужо прыняты Вярхоўным Саветам.

Леанід Пятровіч заклікаў прадпрымальнікаў выказаць свае заўвагі і прапановы, запэўніўшы прысутных, што

найбольш слушныя з іх будуць улічаны і скарыстаны ў далейшай рабоце камісіі і Вярхоўнага Савета.

Многія ўдзельнікі сустрэчы выказвалі незадаволенасць накіраванымі падаткамі, якія "вяжуць дзеляў людзей па руках і нагах". А адна з прысутных шчыра прызналася, што недасканаласць існуючых законаў праваахоўнага характару прыводзіць да зніжэння даходаў, каб мець хоць нейкі прыбытак ад сваёй дзейнасці.

Кіраўнік Камісіі па эканамічнай рэформе паведамаў, што імі ўжо ўнесена ў Вярхоўны Савет прапанова аб вызваленні ад падатку на дабраўленні кошт тых суб'ектаў гаспадарання, што вывозяць прадукцыю ў краіны СНД. Акрамя гэтага, падрых-

тавана пастава аб уводзе ў лік падатку на сродкі, якія накіроўваюцца на папаўненне асноўных фондаў, а таксама на стварэнне новых рабочых месцаў. Так што падатковы прэсінг у хуткім часе павінен крыху аслабнець.

Прадстаўнік маскоўскай выканаўчай улады, што прысутнічаў на сустрэчы, запытаў у старшыню камісіі, ці будзе калі-небудзь наведзены парадокс са статыстычнай справядлівасцю прадпрыемстваў і прыватных прадпрыемстваў, таму што пакуль з шасцісот зарэгістраваных у горадзе суб'ектаў гаспадарання рэгулярна здаюць справядзачы ў ЦСУ толькі каля чатырох дзесяткаў.

— Гэта вельмі сур'ёзная

проблема, — зазначыў Леанід Пятровіч. — І наша камісія нярэдка адчувае цяжкасці пры аналізе сітуацыі і прагназаванні падзей наперад. На прычыне адсутнасці дакладных звестак. Многія прадпрымальнікі лічаць, што ім прасцей заплаціць невялікі штраф, чым аб'яжарваць сябе дадатковымі клопатамі па складанні і перадачы спраздач. Але ў Законе аб бухгалтэрыі ўліку і справядлівасці, які ўступае ў сілу з першага студзеня будучага года, на гэта звернута сур'ёзная ўвага і прадугледжаны больш жорсткія санкцыі да яго парушальнікаў. Так што ёсць падставы спадзявацца, што становішча зменіцца ў лепшы бок.

Мікалай ЧАПЕЎ.

Канверсія НА УНІКАЛЬНЫ ШЫРСПАЖЫЎ

Калекцыя механічных завод «Раней трапіць сюды было няпроста, — сказаў мне намеснік дырэктара па вытворчасці Мікалай Самахваляў. — Мы выраблялі прадукцыю для ваенных мэт».

Ідзем па цэхах. Уражвае насчытанасць абсталяванням — дасканалым, арыгінальным. І гэта не дзіўна. Тут, напрыклад, сёння ёсць аграгаты, на якіх можна вырабляць міні-аэрацыю, у тры разы таўсцейшы за чалавечы волад. А калісці пад канверты былі складаныя канструкцыі для ракетабудавання...

Цяпер усё гэта ў мінулым. Каб захаваць калектыв, зберагчы вытворчы патэнцыял, даводзіцца ісці па шляху канверсіі.

Завод уваходзіць у мінскіх вытворцаў аб'яднанне «Белвар». Тут пастаўляюцца камплектуючыя дэталі для кухоннай тэхнікі (міксеры, мясарубак, электрашнэўкі), для электрадрэў, электрапраху і інш. Вырабляць іх не так трудна, як здаецца на першы погляд. І не толькі ў тэхналогіі справа. Праблема з праблемай — матэрыяльна-тэхнічнае, забеспячэнне, асабліва пастаўка каліброўных металаў.

— Нідзіўна наш работнік ездзіць, каб дастаць дзіралеваую трубку, аж на Урал, — расказвае дырэктар завода Леанід Ждановіч. — І вярнуўся з пустымі рукамі. Там запатрабавалі за тону гэтай трубки мільёны расійскіх рублёў. Плюс перавозка, іншыя расходы.

— Вас «прывязалі» да сябе «Белвар»?

— Не зусім. Мы самі вырабляем электракапіявальнікі двух відаў: прыборы для завіўкі валасоў «Надзейка». Іх вы сустрачаеце ў магазінах вобласці. Магем некаторую самастойнасць, свой рахунак у банку.

— Лічэйце стада і грошы зарабляеце?

— Гэта няпростая задача. Хача кола сваёй дзейнасці пашыраем. У нас жа, самі бачылі, ёсць магчымасці не толькі вырабляць дэталі для «Белвара», але і наладзіць вытворчасць іншых вузлаў і рэчаў для патрэб народнай гаспадаркі.

А.Ждановіч расказаў, што ў апошні час завод вырабляе для райагпрадтэхнікі, калгасаў, саўгасаў розныя валды, шпестэрні, трубы, пайпы... Цесняны сувязі ўстаноўлены з Гомельскім заводам апаратуры, мінскай фірмай «Інфатэрм», Брэсцкім заводам газавых апаратуры.

На прадпрыемстве хочаць мець сваіх распрадоўшчыкаў, канструктараў. Каб пры кожным выпадку не бегчы ў «Белвар». Там можна будзе, маючы такое ўнікальнае абсталяванне, выпускаць яшчэ большы асартымент розных тавараў.

Раней тут не адчувалі някваткі сродкаў і на патрэбы вытворчасці, і на развіццё сацыяльна-бытава. Цяпер жа няма ні могуць завяршыць будаўніцтва 76-кватэрнага дома. Сік-так з натуаю за-сялілі 44 кватэры, а другі канец будынка так і не па-няўся. Надае толькі на свае фінансы. А яны пацякуць у касу тады, калі будзе попыт на разнастайную прадукцыю. Іншага, відаць, не да-зена.

Канстанцін ПРЫЁМКА.

Засяды смачныя стравы ў меню сталовай Гарадзельскага цукронага камбіната Нясвіжскага раёна, калі іх гатуе шэф-повар Таццяна ДЗЯТЛАВА (на здымку). Дастапола наведвальнікам яе баршчы і супы, закускі, другія стравы, дэсерты.

Фота Анатоля БАСАВА.

Сітуацыя МИЛОСЕРДСТВИТЕ БЕЗ УНИЖЕНИЯ

Заране оговору: это не мои слова. Принадлежат они Анатолию Ивановичу Нетькину, председателю Центрального управления делами Белорусского товарищества инвалидов по зрению, депутату Верховного Совета республики. И вынудили его обратиться к средствам массовой информации. Некогда богатое общество, не бравшее в госу-дарства ни копеек и даже помогавшее многим государственным структурам, превратилось в нищего. Объемы производства упали в среднем на 60 процентов, а на не-которых предприятиях — на 80. Численность работающих инвалидов сократилась. Инфляция, как гигантский спрут, проглотила все, что было со-здано многолетним трудом.

Удивительное дело: о сле-пых инвалидах мы практиче-ски ничего не знаем. Средства массовой инфор-мации обходили эту тему, а мы, встречая слепого на улице, стыдливо отводили глаза. Проблемы не существовало. А между тем в товариществе инвалидов по зрению состо-яло 19.716 человек, среди ко-торых 1.668 инвалидов Великой Отечественной вой-

ны, членов семей погибших воинов и партизан. Предпри-ятия товарищества выпускают 200 наименований изделий. Эта продукция необходима для народного хозяйства рес-публики, в основном — това-ры народного потребления. Она пользуется спросом не только в Беларуси, но и в Рос-сии, и других республиках. Главная беда — неграмотность. И сегодня, не имея средств на за-купку сырья и материалов ввиду их дороговизны и необязанно-сти цен, предприятия БелТИЗ зачастую вынуждены простаивать в ожидании денег за ре-ализованную продукцию.

И все же, несмотря на бед-ственное положение, в кото-ром оказались товарище-ства, инвалиды по зрению надеются, что со стороны пра-вительства будет оказана не-обходимая помощь, и промышленность БелТИЗ вы-живет.

Слепые у зрячих милостын-не просят. Они никогда не унижаются до этого. Просят за-мечательное: не выбрасывать их за порог жизни, дать им воз-можность работать, а значит — существовать.

Ирина АНДРЕЕВА.

КАНТРАКТ не фармальная справа

Квалификация кадров вырастает усе! І сёння актуальны гэты лозунг, калі самому кіраўніку неабходна праявіць ініцыятыву, кваліфікацыю, прымаць рашэнне і браць на сябе адказнасць за яго выкананне. Інакш не выжывеш у рынковых умовах.

І вось прыняты ўказ прэзідэнта "Аб заключэнні кантрактаў з кіраўнікамі дзяржаўных прадпрыемстваў, аб'яднанняў, арганізацый і устаноў", а таксама пастава Кабінета Міністраў аб зацверджанні палітыкі аб парадку і ўмовах іх заключэння. Мэта адна — павысіць адказнасць кіраўніка за вынікі работы калектыву прадпрыемства, які ён узначальвае. Заключэнне кантрактаў тэрмінамі не менш чым два гады. Як правіла, на конкурснай аснове. Калі рэспубліканская ўласнасць — то з адпаведным міністэрствам па ўстаўленню з Міністэрствам па кіраванню дзяржаўнай маёмасцю і прыватнасці, калі камунальнай — з мясцовым Саветам дэпутатаў ці ўпаўнаважаным ім органам. Пры гэтым трэба мець на ўвазе, што з мясцовым Саветам, на тэрыторыі якога знаходзіцца дзяржаўнае прадпрыемства рэспубліканскай уласнасці, узгадняецца кандыдатура кіраўніка, з якім прадугледжваецца заключэнне кантракта.

У кантракце агаворюецца тэрмін яго дзеяння, парадок і ўмовы дэ-тэрмінавага скасавання кантракта, канкрэтныя паказчыкі работы калектыву, росту аб'ёму выпуску прадукцыі і прыбытку, аплата працы кіраўніка ў залежнасці ад эфектыўнасці вытворчасці, узорны зарплатны плаці работнікаў прадпрыемства, адказнасць органа, ўпаўнаважанага кіраваць маёмасцю прадпрыемства, за невыкананне ці няпоўнае выкананне ўмоў кантракта.

Калі ж з боку кіраўніка дзяржаўнага прадпрыемства дапушчаны неправерныя дзеянні, ён можа быць прызначаны да дыс-цыплінарнай, адміністрацыйнай, крымінальнай і матэрыяльнай адказ-насці. Акрамя таго, за парушэнне заканадаўства, у тым ліку ў частцы неправернага выкарыстання дзяржаўнай маёмасці, неабгрунтаваную адмову ўхвалення/ад-заключэння дагавора на пастаўку тавараў ці правядзення работ, з'яў і абавязальнасць кіраўнік можа быць пазбаўлены поўнамоццямі часткова ўстаноўленай надбавкі, прэміі, уз-нагароджання на выніках работы за год.

Адным словам, заключэнне кантракта — не фармальны бок спра-вы. Тут сплываюць маральнае з матэрыяльным, сумленне і адказ-насць кіраўніка, яго зацікаўленасць у вырашэнні пастаўленых задач.

Зараз у вобласці пачалася работа па заключэнні кантрактаў. Трэба спадзявацца, што дзяржаўнае прадпрыемства ўзначальвае ініцыятыўны кіраўнік з высокімі маральнымі якасцямі, з неадраўна-равным мысленнем, здольны пераадолець часовае цяжкасці і дабівацца паступовага павышэння эфектыўнасці вытворчасці.

Іван МІКАЛАЕВ.

ГОЛЛАНДЦЫ ПОД ВПЕЧАТЛЕНИЕМ ОТ ПОСЕЩЕНИЯ БЕЛОРУССКОГО СВИНОВОДЧЕСКОГО КОМПЛЕКСА

В голландской газете "Агаришер Дагблад" опубликована статья Клааса ван Хорста, в которой он делится впечатлениями после посещения межхозяйственного предприятия по производству свинины "Копельское". Некоторые факты и цифры, как говорится, уже немаловажны, но, думается, небезынтересны мысли, изложенные в публикации.

КЛААС ВАН ХОРСТ

В белорусский было туманное утро. С экономической в белорусских дела обстоят также туманно. Уже два года как сельское хозяйство развивается самостоя-тельно, независимо от братской России. И дела налаживаются. Хозяйст-ва могут конкурировать с восточными предприятиями так же, как и с запад-ными. Примером тому может служить свиноводческий комплекс Копеля.

Еще издавек можно заметить ко-пальскую башню свиноводческого комплекса. Солнечные лучи освещают ее, выделая из местного ландшафта. Рядом расположен комплекс по производ-ству комбикормов.

Копельский комплекс, находясь не-далеко от белорусской столицы — Минска, является одним из основных поставщиков в столицу свинины вы-сшего качества.

Несмотря на неблагоприятные эконо-мические условия /включая инфля-цию, достигшую 40% в месяц/ хозяйство добилося за прошлый год прибыли около 200.000 гуданов. И хозяйство все расширяется: здесь суще-ствует программа по разведению сви-ней, включающая строительство ско-тобойни, расширение сети торговых предприятий. Хозяйство нуждается в закупке фуражных кормов за грани-цей.

Копельский комплекс является бело-русским сельскохозяйственным пред-приятием по поставке шетины.

«Владимир Михайлович не из тех людей, которые будут сидеть и дож-идаться лучших времен», — говорит глав-ный ветеринарный врач комплекса. — Одинадцать директоров приходили и уходили, не в состоянии добиться эф-фективности этого предприятия».

Владимир Михайлович Луцкий дока-зал возможность рентабельности бело-русского государственного предприятия. Когда голландская деле-гация посетила хозяйство Луцкого, он показал свое предприятие и рассказал о планах на будущее. Одной из главных своих задач он считает улучшение по-роды свиней. Луцкий коротко объяс-нил, что для этого необходимо. Прежде он считал, что можно улучшить породу естественным способом. Теперь он до-бивается улучшения с помощью порци-онных кормодобавок, определяемых компьютерными программами. Вете-ринарные врачи считают также, что этому будут способствовать своевре-менно сделанные животные прививки против болезней. Вот почему хозяйство нуждается в закупке этих лекарств.

О ПЕРСПЕКТИВАХ ТОРГОВЛИ

Луцкий улучшает связи своего пред-приятия с торговлей. В Копеле есть ча-стные магазины, которые закупают у населения свинину высшего качества и реализуют ее по своим ценам.

Члены голландской делегации бесе-дали также с жителями Копеля. Те подробно ознакомили их со своей жи-знью и работой.

Особое внимание на Копельском комплексе уделяется вопросам гигие-ны. Занимаются этим специалисты.

Большое внимание уделяется содер-жанию животных в зимних условиях, их защите от холода и простудных за-болеваний.

Луцкий хочет расширить свое пред-приятие и сделать его совершенно неза-висимым. Он хочет не только выращивать свиней, но и перерабаты-вать свою продукцию самостоятельно.

Их кормокмлекс способен перера-

ботать за день 24 тонны кормокультуры для нужд предприятия.

Голландские посетители с удовлетво-рением отметили высокий уровень ор-ганизации труда на этом комплексе. Они выразили пожелание встретиться здесь через некоторое время. Такое предложение исходило от главы делега-ции.

ВОПРОСЫ ЭКСПОРТА

Директор свиноводческого комплек-са Луцкий ставит перед собой задачу выйти на европейский уровень и экс-портировать свинину в Западную Евро-пу. Но пока ближайшей задачей считает экспорт свинины в восточные районы, например, в Россию. Свино-комплекс «Копельское» и является од-ним из основных поставщиков своей продукции в Россию.

Связи между Голландией и Белору-сией будут постоянно укрепляться. Го-ландцы, однако, считают, что только на взаимовыгодных условиях можно до-биться желаемых результатов и что они всегда будут рады плодотворному со-трудничеству с белорусскими предпри-имателями.

РЕСПУБЛИКА БЕЛАРУСЬ

В Республике Беларусь проживает около 10,2 млн. человек, из них около 20% — сельские жители.

Около 10% земельных угодий нахо-дятся в частной собственности.

Из-за аварии на Чернобыльской АЭС в соседней Украине 1/5 часть земель Беларуси подвержена радиоактивному заражению, особенно южные районы. Эти земли стали непригодными. Это ухудшает экономическое развитие республики. Инфляция достигает уже 40% в месяц.

С середины апреля речь шла о рубле-вой зоне, которая смогла бы положи-тельно повлиять на экономическое развитие республики. Но в этом случае Беларусь может попасть в зависимость от России.

Перевод с голландского Геннадия АКУЛОВА.

Сумна 3 НАГОДЫ АДНАГО ЮБЛЕЮ

Двадцать гадоў таму пачалася работа па стварэнню добраахвотных таварыстваў аматараў кнігі. Сотні і тысячы служачых, рабочых, студэн-таў, навушчыцаў сталі іх ак-тыўнымі членамі. Той час дора памітаецца: у рэдкай гарадах праводзіліся масавыя святы і кірмашы кнігі, кон-курсы, тэматычныя вечары і канферэнцыі. Арганізавалі збор літаратуры для дзіцячых дамоў, школ-інтэрнатаў, бу-дуючых. Акцыявалі народныя кніжныя магазіны і кіёскі. Усе гэта рабілася дзеля таго, каб выхавалі у людзей мастацкі густ, культуру чытання. Дзя-куючы таварыству кнігалюбаў тады складалася до-брая традыцыя — на прадпры-емствах, у калгасах і саўгасах, іншых устаноў запрашала пісьменнікаў, кнігавыдаўцоў. І яны не адмаўляліся. А хіба ж забудуцца літаратурна-лі-чынныя брыгады з удзелам вядомых літаратараў, артыстаў, каліны нумар праграмы якіх прысвечаны кнізе. Тадышнія дасягненні кнігалюбаў — лямонт, траматан.

А цяпер Аб'яднанні і ханаша паразважаш. Сумна сустраці кнігалюбаў вобласці сваё 20-гадзе. Што першых 20-гадзе, у тым ліку — Уздзенская, Чэрвеньская, Бярэ-зінская і іншыя, што былі ў ліку лепшых, — самарас-

пусціліся. Колькасць арганізацый толькі за мінулы год змен-шалася амаль на 700. Больш за 26 тысяч дорослых членаў таварыства пакінулі яго ра-ды. 3-га адсутнасці матэры-яльнай падтрымкі «памерлі» народныя універсітэты «Кніга», лекторы, клубы на інтэрэсах, «Кніжнічны баляны». Не стала гра-мадскіх рас-паўсюджвальнікаў літаратуры. Чаму ж так за-рылася з гэтай грамадскай арганізацыяй, якая заклікала ажыццяўляць высокародныя мэты — спрыяць эф-фектыўнаму выкарыстанню дру-каванага слова, асабліва цяпер, калі ідзе працэс адра-джэння нацыянальна-куль-турнай спадчыны? Няма падтрымкі і ад дзяржаўным устроі. Абласное праўленне таварыства выму-шана працаваць у прыстасаваным аварыйным памяшканні, дзе няма ніякіх санітарных умоў. За гэты «дах над галавой» яны толькі за першае паўгоддзе пе-рацічыла гарадской асацы-яцыі «Камунальнік» амаль 5 мільянаў рублёў. Таварыства «Кніга» аж ужо адназначыла, з'яўляецца грамадскай а-рганізацыяй, а падаткамі аб-кладаецца як камерцыйная структура. У выніку такога адкрытага рабавання нават

няма нярэдка сродкаў на зар-плату супрацоўнікам, не га-ворачы ўжо пра тое, каб правесці семінар з прад-стаўнікамі раёнаў ці аблас-нога свята «Юныя таленты Міншчыны» — заахвоч-ціць ініцыятыўны актывістаў ці вышліць ганарар лекта-ру народнага ўніверсітэта. А якую літаратуру цяпер працяне таварыства людзям? Каб выжыць, прадае «Эт-русскія збойствы», «Водпус з перапынкам на забойства», «Смяротны аду», «Забойства на блакітнай хвце» і іншыя. Ад адных назваў душа ледзя-не. А вось класіку рускую, беларускую, замежную, як было раней, гандавыя фірмы кнігалюбаў не прапаноў-вае, бо яна не выдаецца. Што-сці робіцца ў нашых дулах, у нашай свядомасці... Хто ў неза-лежнай Рэспубліцы Беларусь спыніў мутныя патак такой літаратуры? Якую мараль-насць выхаванне на такім па-мурку? Хочацца спадзявацца, у вершы, што ўрадам таварыст-ву будзе аказана дапамога, і яно тады зможа вярнуць свае добрыя традыцыі, адрадыць высокародную справу. Чала-век без кнігі — што така без акон.

Мікалай РОЗУМ, член прэзідыума аблас-нога таварыства «Кніга».

Да мурасці нялёгкая гарога

Яе паспяхова шукае калектыв Смяляцкага раённага Дома дзіцячай творчасці

БІШКІ Дзімы Панько не пугалі ў сына, якую пра-жыюча з тымі, хто лічыць, што калі ёсць талент, то ён павінен працаваць самастойна.

— Такія парасткі трэба ўсяляк падтрымліваць. Таму свой галоўны абавязак мы бачым у тым, каб у так званы пераходны ўзрост, калі ў 10—12-гадовых мяняецца светаўспрыманне, зберагчы агульнанацыянальныя цікаўнасці, выклікаць у іх інтарэс да жы-вога справы, — зазначыла ды-рэктар раённага Дома дзіцячай творчасці С.А.Сцяп-кавіч.

Святлана Аляксандраўна — восьмы год на гэтай пасадзе. Выпускніца Беларускага ўніверсітэта культуры. А на-даўна яна закончыла яшчэ і псіхалагічны факультэт педа-гагічнага ўніверсітэта.

На мой погляд, работнікі ад-дзела народнай адукацыі рай-выканкома зробілі мудра, перадаўшы Дому творчасці ўсе функцыі выхавальнай дзей-насці школ. Тут распрацавана комплексная сістэма выха-ваўчых мерапрыемстваў.

Вызначаны галоўныя на-прамкі яе дзейнасці. Гэта — падрыхтоўка адукаванай, твор-чай асобы і нацыянальна-

культурае адраджэнне. Не кожны раён можа пахваліцца тым, што выдаў кнігу народ-ных абрадаў жыхароў кожнай сваёй вёска. А сямейнае маюць такі зборнік. Можна толькі ўявіць, якую вялікую ра-боту спатрэбілася правесці, каб наведваць кожны дом, па-турыць з яго жыхарамі, якіх да-знаёмся з кнігай «Быт, звы-чай, рытуалы і святы сяля-на-Смялявічаны», не перастаю-радавацца за людзей, якіх да-неслі да нашых дзён стара-даўнія традыцыйныя ўзоры народнай песнянай творчасці. Гэта — календы, маслені-цы, юр'еўскія, вясняныя, велікодна-валачобныя, ку-пальскія, пітэроўскія, пако-сныя, жніўныя, вясенскія песні, з сямейна-абрадавых і радзінных, вясельных, паха-вальных і шэраг іншых.

— Народ, які не ведае і не хоча ведаць свайго мінулага, ніколі не будзе мець будучага. Ведаць сваю нацыянальную народную творчасць, родную мову, гісторыю і культуру — гэта значыць не парываць з вытокамі Айчыны, са сваім на-родам. У такім напрамку мы і працуем, — пачуў ад заагачы-дзела адукацыі райвыканко-ма В.І.Герасімавіч.

У той дзень Васіль Іванавіч пазнаёміў мяне з шчырым дзі-цячым, які падтрымліваў і вы-давалі ўласнымі сіламі, — «З історыі населеных пунктаў Смяляцкага раёна». На старон-ках гэтай кнігі расказваецца аб гісторыі гарадоў Смялявіч, Жодзіна, Шматлікіх вёскаў раёна, аб многіх падзеях, што адбы-валіся тут у розныя часы. Вы-карыстана нямала архіўных матэрыялаў і апублікаваных дакументаў.

А дырэктар Дома дзіцячай творчасці С.А.Сцяпковіч па-дарава мне «Этнічную грама-тыку для вучняў 3-га класа», якую таксама прыдумалі самі. У школах раёна прыхільна су-страі такі дапаможнік, бо ў ім парадзі-сцызары, якія правесці заняты па тэмах «Падзіўлі ўшмэскае свай», «Добра стварыць — сябе душою ўзвышаць», «Падары іншаму радасць», «Мая Радзіма — Бе-ларусь», «Падарожжа ў свет мудрых думак», «У працы ча-лавец прыгажэ», «Дума і ў га-сцях», «Прымаем падару-нкі», «Запахніце да ста-ла» і інш.

Раёны аддзел адукацыі су-месна з Домам дзіцячай твор-часці падрыхтавалі такія

дапаможнікі для першак-ласнікаў і другакласнікаў, разлічаныя на іх узрост, паз-нанне, псіхалогію. «Этнічныя граматыкі» дапамагаюць на-стаўнікам, кіраўнікам гурткоў і выхавальнікам праводзіць ме-рапрыемствы больш вобразна, ярка і сінтэчна. што сал-зёйнічае ўзмацненне выха-ваўчага ўздзеяння.

Смялявіцкі Дом дзіцячай творчасці вельмі чуйны да но-вых форм работы. Апраба-ваўшы ў сваіх сценах, тут кожную навіну без прамаву-джання перадаючы ў школы, гурткі, рознаўзроставае атра-ды. Дарэчы, у Доме творчасці клапоціцца, каб кожны навед-вальнік не толькі атрымаў тэкст сцэнарыя, а і разам з ра-ботнікамі гэтай устаноў «па-паце» над яе ўсканаленнем. Здаралася, што па некалькі гадзін здымалі по-бач, пакуль не вывучаць: мастычкі школы, мэты на-стаўніка, захапленні дзяцей, іх папярчэння, узровень ведаў. І толькі пасля гэтага разам аб-думваецца план, падбіраецца патрэбная літаратура, дапа-магаючы. Дарэчы, клопаты суп-рацоўнікаў Дома дзіцячай творчасці гэтым не абмя-жоўваюцца: стала традыцыяй

правацца дзейнасць сваіх парад на месцах, вучыць люд-зей асабістым прыкладам. Цікава праходзіць раённая злёты юных гурткоўцаў. Ле-таць іх праведзена чатыры. Праграма такіх сустрэч не пакідае дзяцей і іх настаўнікаў раўнадушнымі. Хоць пра-цяжыць свой талент — зрабі творчым справядзачу, правядзі адкрытыя заняты, хочаш — прымі ўдзел у выставе народ-най творчасці, у спартыўных баталіях. Такія злёты прайшлі на базе Азёрска-лабавіцкай, Жалжыцкай, Жэлёнабор-скай, Пятровіцкай сельскіх ся-радніх школ. Тое, што дзеці і настаўнікі ўбачылі ў гасцях, укаранілі ў сябе.

І яшчэ пра два мерапры-емствы, якія для сямейна-статэ-традыцыйнымі. Старанна тут рыхтуюцца да ранняй інава-цыі, якія Новы год сустра-каюць на бальнічных ложках. Распрацоўваецца ціка

ПРАГРАМА ТЭЛЕБАЧАННЯ з 14 па 20 лістапада

14 лістапада, панядзелак

Беларускае тэлебачанне

9.05. Дзялява вяснік.
9.20. Пяць хвілін на жарты.
9.30. Беларускі тур.
9.40. "Чарпашкі ніндзя".
10.40. "Па сакрату ўсім свету".
12.40. "АВС-клуб" у Амерыцы.
12.55. Памяці Ганны Рыжковай.
13.55. Гісторыя ДАВТА Беларусі ў асобах.
15.10. Чарнобыльскі след.
15.45. Свет вакол вас. "Вашае птушкі". Д/ф.
16.15. ТБ — школа. Асвета і культура Беларусі ў канцы XVIII — першай палове XIX стагоддзяў.

16.40. "Бімбат". "Вясёлка" у Радзюковічах.
17.00. Навіны.
17.10. Магілёўскае вытворчае аб'яднанне "Хімвалакно".
17.40. Праспект.
18.10. Навіны (Брэст).
18.35. Навіны БІ-БІ-сі.
19.10. Аэробіка для ўсіх.
19.40. Закон і слова.
20.00. Мірская мастацкая школа.
20.15. Імгненне шчырасці.
20.20. Пяць хвілін на жарты.
20.25. Кантакт.
20.30. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.40. Спартыўны тэлекур'ёр.

22.00. Тэлевізійны Дом кіно. Кінафестываль "Залаты Віцязь".
23.20. Ніка.
23.35. Дайджэст.
23.45. Пад купалам Сусвету.
23.55. "Паласа Сімарона". Тэлесерыяль.

ял.
16.45. "Жаба Піпа". Мультфільм.
16.50. Свет сёння.
17.00. Лабрынт.
17.25. Выратаванне 911.
18.20. Вуснамі даціці.
18.50. Ніхто не забыты.
19.00. 22.00. Весткі.
19.25. Падрабязнасці.
19.35. "Спарт-6". Тэлесерыяль.
20.00. Рэпартаж.
20.10. Момент ісціны.
20.20. Рака часу.
20.25. Аўтаімгненне.
20.30. Спартыўная карусель.
20.35. "Пустыні грамадзянін".
20.40. Трыю Пятра Корнева.

23.50. Прэс-экспрэс.
24.00. Тэлемаеўры.
24.10. "Зоркі Расіі".
24.20. "Зоркі Расіі".
24.30. "Зоркі Расіі".
24.40. "Зоркі Расіі".
24.50. "Зоркі Расіі".
25.00. "Зоркі Расіі".
25.10. "Зоркі Расіі".
25.20. "Зоркі Расіі".
25.30. "Зоркі Расіі".
25.40. "Зоркі Расіі".
25.50. "Зоркі Расіі".
26.00. "Зоркі Расіі".

23.50. Зоркі гавораць.
23.55. Новы ілюзён. "Чакайце...".
24.00. "Зоркі Расіі".
24.10. "Зоркі Расіі".
24.20. "Зоркі Расіі".
24.30. "Зоркі Расіі".
24.40. "Зоркі Расіі".
24.50. "Зоркі Расіі".
25.00. "Зоркі Расіі".
25.10. "Зоркі Расіі".
25.20. "Зоркі Расіі".
25.30. "Зоркі Расіі".
25.40. "Зоркі Расіі".
25.50. "Зоркі Расіі".
26.00. "Зоркі Расіі".

17.05. Выбары-94.
17.55. Чалавек на зямлі.
18.50. Спорт, спорт, спорт...
19.10. Вясёлы фестываль.
19.25. "Каміла, ці Нераскрыты таямніцы". Тэлесерыяль.
20.15. Музычны філм.
20.40. Небяспечная прафесія — журналіст.
21.10. Тэлеагэнтства.
21.15. Тэлеслужба беспяспекі.
21.45. Спартыўныя навіны.
22.00. Ваш стыль.
22.05. "Дзе запатрабавання". Маст.фільм.

8 канал

Понедзелік, 14 ноября

18.00 Мультфільм "Залатая антилопа".
18.30 Документальны філм "У старых стэн Крэма".
19.10 Тэлесерыяль "Морена Клара".
20.00 Агэнтства "Парнік".
20.05 "Городские часы". "Новости".
20.15 Авторская праграма В.Новіцкаго "Внутренние войска: вчера, сегодня, завтра". Часть первая "Походная филантропия".
20.40 Тэлесерыяль "Шансы".
21.30 Студія "БМ": "Коллекция".

Вторник, 15 ноября

18.00 Мультфільм "Фока на все руки дока". "Обезьяна с острова".
18.30 Студія "ИНТЭКС". "Новости".
19.00 Тэлесерыяль "Морена Клара".
19.50 БАНТ: "Репортаж".
19.55 Немецкая волна.
20.25 Шанс-приз.
20.40 Тэлесерыяль "Шансы".
21.30 Студія "БМ": "Коллекция".

Среда, 16 ноября

18.00 Мультфільм "В яранге горит огонь".
18.30 СОЛТЭК: "Новости".
18.40 "Внутренние войска: вчера, сегодня, завтра". Часть вторая "Патруль выходит на связь".
19.05 Тэлесерыяль "Морена Клара".
19.55 Агэнтства "Парнік".
20.05 "Городские часы". "Новости".
20.15 К сведению.
20.40 Тэлесерыяль "Шансы".
21.30 Студія "БМ": "Коллекция".
21.55 Кевин Костнер в худ.фильме "Танцы с волками".

Четверг, 17 ноября

18.00 Мультфільм "Могилы светлячки". Часть 1-я.
18.55 Документальны філм "По улицам старым, заповедным".
19.20 Тэлесерыяль "Морена Клара".
20.10 БАНТ: "Репортаж".
20.15 К сведению.
20.40 Тэлесерыяль "Шансы".
21.30 Студія "БМ": "Коллекция".
21.50 Худ.фильм.

Пятница, 18 ноября

18.00 Мультфільм "Могилы светлячки". 2-я часть.
18.30 СОЛТЭК: "Древнефольклор".
18.40 "Там, где текла река Навлиняна". Док.фильм.
19.05 "Морена Клара". Тэлесерыяль.
20.00 Агэнтства "Парнік".
20.05 "Городские часы". "Новости".
20.10 "Внутренние войска: вчера, сегодня, завтра". Часть третья "Дело до настоящих мужчин".
20.40 "Шансы". Тэлесерыяль.
21.30 Студія "БМ": "Девятое облако".
21.50 Время местное.
22.15 АО "ТЕХИНПРОМ — ГРУПП" и ДП 8 ТВК представляют худ.фильм "Закон вечности". 1-я серия.
21.50 Семь минут с "Христофором".
22.05 АО "ТЕХИНПРОМ — ГРУПП" и ДП 8 ТВК представляют худ.фильм "Закон вечности". 2-я серия.

Суббота, 19 ноября

15.00 "Золотая баба". Худ.фильм для детей.
16.20 Проповедник Кеннет Коулленд.
16.55 "Морена Клара". Тэлесерыяль (повтор).
18.30 СОЛТЭК: "Спортивная мозаика".
19.00 Мультфільм.
19.15 Фирма "Кадзери" и ММ-4 представляют музыкальную программу.
20.20 АО "ТЕХИНПРОМ — ГРУПП" и ДП 8 ТВК представляют худ.фильм "Закон вечности". 1-я серия.
21.50 Семь минут с "Христофором".
22.05 АО "ТЕХИНПРОМ — ГРУПП" и ДП 8 ТВК представляют худ.фильм "Закон вечности". 2-я серия.

Воскресенье, 20 ноября

15.00 Мультфільм.
15.20 Сегодня с Марлен Хикс (Христианская программа).
15.50 СОЛТЭК: "Пик".
16.25 "Морена Клара". Тэлесерыяль (повтор).
19.00 БАНТ: "Репортаж".
19.10 Спорт-сектор.
19.35 АО "ТЕХИНПРОМ — ГРУПП" и ДП 8 ТВК представляют худ.фильм А.Бренча "Двойной капкан". 1-я серия.
20.40 Бон вояж.
21.00 Студія "БМ": "Дайджест".
21.20 АО "ТЕХИНПРОМ — ГРУПП" и ДП 8 ТВК представляют худ.фильм А.Бренча "Двойной капкан". 2-я серия.
22.30 Fox music.

15 лістапада, аўторак

Беларускае тэлебачанне

8.00. Навіны.
8.10. Дайджэст.
8.20. Пяць хвілін на жарты.
8.35. Фільм-канцэрт.
9.00. ТБ — школа. Асвета і культура Беларусі ў канцы XVIII — першай палове XIX стагоддзяў.
9.25. "Паласа Сімарона".
10.40. "Бімбат". "Вясёлка" у Радзюковічах.
11.00. "Дыназарыкі".
11.35. "Джон Рос. Афірыканскія прыгоды".
12.10. "Пасля 2000 года". Нав.папулярны серыяль (Аўстралія).
13.05. Урок здароўя.
13.45. Тэлеагэнтства "Гу-гу".
14.10. "Нова І К" — топ-10.
15.15. "Пад знакам Пагоні". Д/ф.
15.30. "Горад майго юнацтва".

15.45. "Дзяўчынка і леў". Мультфільм.
16.00. ТБ — школа. В.Дунін-Марцінкевіч. "Пінская шляхта".
16.40. "Бімбат". Стварэнне чалавека.
17.00. Навіны.
17.10. "Маё каханне, мой смутак". Тэлесерыяль.
18.10. Навіны (Віцебск).
18.35. Навіны БІ-БІ-сі.
19.10. Прыгоды дзяржаўнай маймацы. Прамая лінія.
19.55. "І вера, і надзея, і любоў".
20.25. Пяць хвілін на жарты.
20.30. Кантакт.
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.40. Пад купалам Сусвету.
21.50. "Вялікія павятраныя гонкі".

Тэлесерыяль.
22.40. Футбол. Зборная Беларусі — зборная Нарвегіі. Чварць гадзіны напярэддзі матча.
23.00. Ніка.
23.15. Дайджэст.
23.25. Канцэрт сімфанічнага аркестра ДАВТА Беларусі.
0.25. Сталіца.

16.00. Джэм.
16.25. "Элен і хлопцы". Тэлесерыяль.
16.50. Свет сёння.
17.00. Вездзі.
17.30. Загадка СБ.
17.40. 20.30. Надвор'е.
17.45. Документ і лёсы.
18.00. Гадзіна пік.
18.35. "Дзікая Роза". Тэлесерыяль.
18.55. Тама.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.40. 3 першыя рук.
20.50. "Пяць дзён — пяць начэй". Маст.фільм.
20.55. "Вайна гобатаў".
21.05. "Дзікая Роза".
21.25. Відэамакет.
21.30. Прэс-экспрэс.
21.40. Танцы, танцы, танцы.
21.50. Дамісолька.
21.50. Паміж намі, дзяўчынкамі.

Весткі.
20.00. Пятрабуюцца... патрабуюцца...
20.10. Ніхто не забыты.
20.15. "Амер. Акбар, Антоні". 1-я серыя.
20.20. Рака часу.
20.25. Аўтаімгненне.
20.30. Спартыўная карусель.
20.35. "Амер. Акбар, Антоні". 2-я серыя.
0.10. Зоркі гавораць.
19.25. Падрабязнасці.
19.35. Плен асцеты. "Пахвальнае слова беднасці...".
20.10. Ніхто не забыты.
20.15. "Амер. Акбар, Антоні". 1-я серыя.
20.20. Рака часу.
20.25. Аўтаімгненне.
20.30. Спартыўная карусель.
20.35. "Амер. Акбар, Антоні". 2-я серыя.
0.10. Зоркі гавораць.

19.25. Падрабязнасці.
19.35. Плен асцеты. "Пахвальнае слова беднасці...".
20.10. Ніхто не забыты.
20.15. "Амер. Акбар, Антоні". 1-я серыя.
20.20. Рака часу.
20.25. Аўтаімгненне.
20.30. Спартыўная карусель.
20.35. "Амер. Акбар, Антоні". 2-я серыя.
0.10. Зоркі гавораць.

19.25. Падрабязнасці.
19.35. Плен асцеты. "Пахвальнае слова беднасці...".
20.10. Ніхто не забыты.
20.15. "Амер. Акбар, Антоні". 1-я серыя.
20.20. Рака часу.
20.25. Аўтаімгненне.
20.30. Спартыўная карусель.
20.35. "Амер. Акбар, Антоні". 2-я серыя.
0.10. Зоркі гавораць.

16 лістапада, серада

Беларускае тэлебачанне

8.00. Навіны.
8.10. Пяць хвілін на жарты.
8.15. Дайджэст.
8.25. Планета людзей.
8.45. Урок беларускай мовы.
9.00. ТБ — школа. В.Дунін-Марцінкевіч. "Пінская шляхта".
9.40. "Маё каханне, мой смутак".
9.45. "Вялікія павятраныя гонкі".
11.30. "Бімбат". Стварэнне чалавека.
11.50. "Дыназарыкі".
12.25. "Джон Рос. Афірыканскія прыгоды".
12.55. Футбол. Алімпійскі адборачны турнір. Зборная Беларусі — зборная Нарвегіі.
14.50. "Жыла-была пчола". Мультфільм.
15.10. "Пасля 2000 года". Тэлесерыяль.
16.10. Вывучаем гісторыю. "Абразы". Д/ф.
16.30. "Бімбат". Абаронімі братоў.

17.00. Навіны.
17.10. "Маё каханне, мой смутак". Тэлесерыяль.
18.10. Навіны (Гомель).
18.30. Навіны БІ-БІ-сі.
18.50. Футбол. Адборачны матч чэмпіянату Еўропы. Зборная Беларусі — зборная Нарвегіі.
20.50. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.50. Кантакт.
21.55. Пяць хвілін на жарты.
22.00. "Крок". "Пяць зорак".
23.00. Пад купалам Сусвету.
23.10. "Вялікія павятраныя гонкі". Тэлесерыяль.
0.05. Футбол. Зборная Беларусі — зборная Нарвегіі. Чварць гадзіны пасля матча.
0.20. Дайджэст.
0.30. Футбол. Алімпійскі адборачны турнір. Зборная Беларусі — зборная Нарвегіі. 2-гі тайм.

6.50. 7.50. 8.50. 9.50. 14.50. 15.50. 17.50. 20.00. Навіны.
8.00. "Сказанне пра Ігару паход".
8.25. "Дзікая Роза".
9.00. Клуб падарожнікаў.
15.00. Пяглыдзі — паслухай.
15.20. Адаксы.
16.00. Цін-тонік.
16.25. "Элен і хлопцы". Тэлесерыяль.
16.50. Свет сёння.
17.00. "Мір".
17.20. Дзень добры, гэты я!
17.40. 20.30. Надвор'е.
17.45. Документ і лёсы.

18.00. Гадзіна пік.
18.30. "Дзікая Роза". Тэлесерыяль.
18.55. Кінапанарама.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.40. Манапол.
20.50. Сенсачы рускага тэатра. Л.Зоры. "Згублены сюжэт".
21.45. Мініацюра.
21.55. Футбол. Адборачны матч чэмпіянату Еўропы. Зборная Шатландыі — зборная Расіі.
23.50. Прэс-экспрэс.
24.00. Я вам сяля.

7.00. 11.00. 15.00. 19.00. 22.00. Весткі.
7.20. Пятрабуюцца... патрабуюцца...
7.30. Час дзелявых людзей.
8.00. Навіны БІ-БІ-сі.
8.25. Гандлёвы дом.
8.40. Вяшнікі пра Я.Фрэнкеля.
9.05. Здарова жывеш.
9.20. А.Шнітке. Канцэрт.
9.45. "Санта-Барбара".
10.35. Тэлеагэнтства.
10.40. Сялянскае пытанне.
15.00. Студыя "Рост".
15.50. Там-там навіны.
16.05. Свята кожны дзень.

16.15. Далёкі Усход.
16.55. Казкі для бацькоў.
17.25. Кліп-антракт. М.Шуфуцінскі.
17.35. Людзі.
17.50. Экспанцэнт прадстаўляе.
18.05. Непопулярная тама.
18.20. Залатая шора.
19.25. Падрабязнасці.
19.35. "Санта-Барбара". Тэлесерыяль.
20.30. Я — лідэр.
21.00. 60 хвілін.
22.20. Рака часу.
22.25. Аўтаімгненне.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. Тэатральны раз'езд.
23.20. Экран криминальных паведомлений.
23.35. Зоркі гавораць.

12.55. Хуткая дапамога.
13.25. "Каміла, ці Нераскрыты таямніцы".
14.40. Тэлеагэнтства.
14.45. 17.50. 19.05. Музычны момант.
14.50. "Ка-ка-ду".
15.55. К.Паўстаўскі. "Стары ў пацёртым шынялі".
16.00. Будні.
16.45. "Як трапіць у Лукамор'е".
17.05. Выбары-94. Тэледабаты.
17.55. Гістарычны алямпан.
18.50. Спорт, спорт, спорт...
19.10. Вялікі фестываль.
19.30. "Каміла, ці Нераскрыты таямніцы". Тэлесерыяль.
20.35. Блэф-клуб.
21.10. Тэлеагэнтства.
21.15. Тэлеслужба беспяспекі.
21.45. Спартыўныя навіны.
21.55. Ваш стыль.
22.05. "У доме насупраць" (Францыя).

17 лістапада, чацвер

Беларускае тэлебачанне

7.55. Праграма перадач.
8.00. Навіны.
8.10. Пяць хвілін на жарты.
8.15. Дайджэст.
8.25. "Маё каханне, мой смутак".
9.25. Планер імя М.Шагала ў Віцебску.
9.55. "Вялікія павятраныя гонкі".
10.45. "Бімбат". "Абаронімі братоў" нашых меншых.
11.15. "Дыназарыкі".
11.50. "Джон Рос. Афірыканскія прыгоды".
12.25. "Пасля 2000 года". Тэлесерыяль.
13.20. "Крок". "Пяць зорак".
13.45. "Еўрапейскі калейдаскоп".
14.50. Сустрача з артысткай 3.1. Браварскай.
15.10. Вывучаем сваю гісторыю. "Партрэт на фоне замка". Д/ф.
16.10. ТБ — школа. Пазія П.Панчанкі.
16.40. "Бімбат". Марсальеза.
17.00. Навіны.
17.10. "Маё каханне, мой смутак". Тэлесерыяль.
18.10. Навіны (Гродна).
18.25. Кантакт.

18.35. Навіны БІ-БІ-сі.
19.10. Стоп-кадр.
19.25. "Мелодыі мінулага".
19.50. "Крок". "Науцілус".
20.10. Крэда.
20.30. Пяць хвілін на жарты.
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.40. "Крок". Студыя "Формула".
22.05. Пад купалам Сусвету.
23.15. "Вялікія павятраныя гонкі". Тэлесерыяль.
0.10. Ніка.
0.25. Дайджэст.

5.30. Рэвія.
6.50. 7.50. 8.50. 9.50. 14.50. 15.50. 17.50. 20.00. 22.50. Навіны.
7.00. Рэвія.
8.00. "Звечная школа". Мультфільм.
8.25. "Дзікая Роза".
9.00. "Жыццё запаркаў". Тэлесерыяль (ЗША, сурдуперакладам).
9.40. Экспірыс.
15.00. Мультфільм.
15.30. На балі ў Паляўшкі.
16.00. Цін-тонік.
16.25. "Элен і хлопцы". Тэлесерыяль.

18.55. Праграма Г.Баравіка "Хто ён — Кім Філіп?".
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.40. Маскава — Крэма.
21.00. Ляго "Мільён".
21.30. "Становішча рэчэй". Маст.фільм.
24.00. Прэс-экспрэс.

7.00. 11.00. 15.00. 19.00. 22.00. Весткі.
7.20. Пятрабуюцца... патрабуюцца...
7.30. Час дзелявых людзей.
8.00. Навіны БІ-БІ-сі.
8.25. Пахалі.
8.35. У свеце жывёл.
9.30. Ранішні канцэрт.
9.45. "Санта-Барбара".
10.35. Тэлеагэнтства.
10.40. Сялянскае пытанне.
15.00. Студыя "Рост".
15.50. Там-там навіны.
16.05. Свята кожны дзень.
22.25. Аўтаімгненне.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. Экран криминальных паведомлений.
22.45. Фестываль неігравага кіно ў Екацярынбургу.
23.15. Зоркі гавораць.

8.35. Непопулярная тама.
8.50. Ранішні канцэрт.
9.05. "Рэсія распятыя".
9.45. "Санта-Барбара".
10.35. Тэлеагэнтства.
10.40. Сялянскае пытанне.
15.00. Студыя "Рост".
15.50. Там-там навіны.
16.05. Свята кожны дзень.
16.15. "Паласа зорка?".
16.55. "Фільм-прэм'ер".
17.10. Будні.
17.50. У свеце аўта-і мотаспорту.
18.20. Пяць хвілін пра добрае жыццё.
18.25. Сваё гульня.
19.25. Падрабязнасці.
19.35. "Санта-Барбара". Тэлесерыяль.
20.30. Вялікі скандал.
21.05. Недазвучаны канал.
22.20. Рака часу.
22.25. Аўтаімгненне.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. Экран криминальных паведомлений.
22.45. Фестываль неігравага кіно ў Екацярынбургу.
23.15. Зоркі гавораць.

12.10. Чароўная лінія.
12.25. "Нямецкая хваля".
12.55. 14.25. 17.50. 19.25. Музычны момант.
13.00. Хуткая дапамога.
13.30. Урок нямецкай мовы.
13.45. "Еўрапейскі калейдаскоп".
14.15. В.Сурыхаў. Заваяванне Сібіры Ермаком.
14.45. "Дронны добры чалавек". Маст.фільм.
16.20. Адаксы на пісьмы.
17.05. Выбары-94.
17.55. Пятрабаванне лінія.
18.50. Спорт, спорт, спорт...
19.10. Вялікі фестываль.
19.30. "Дзе знаходзіцца нафелет". Маст.фільм.
20.50. "Пібель ружы". Балет на музыку Г.Малера. Танцаў М.Пліскай.
21.10. Тэлеагэнтства.
21.15. Тэлеслужба беспяспекі.
21.45. Спартыўныя навіны.
21.55. Ваш стыль.
22.05. Парад парадаў.
23.05. Хакей. Кубак МХЛ. "СКА" (Санкт-Пецярбург) — "Трапед" (Ніжні Ноўгарад). 2-гі і 3-ці перыяды.

18 лістапада, пятніца

Беларускае тэлебачанне

8.00. Навіны.
8.10. Пяць хвілін на жарты.
8.15. Дайджэст.
8.25. Крэда.
8.45. "Лясныя казкі". Мультфільм.
9.00. ТБ — школа. Беларуская літаратура. Пазія П.Панчанкі.
9.30. "Маё каханне, мой смутак".
10.30. Праграма для сям'і.
11.05. "Вялікія павятраныя гонкі".
11.55. "Бімбат". Марсальеза.
12.15. "Дыназарыкі".
12.45. "Джон Рос. Афірыканскія прыгоды".
13.20. "Пасля 2000 года". Тэлесерыяль.
14.15. "Науцілус".
14.35. Відэамакет-навідзея.
15.35. Вывучаем сваю гісторыю.

16.35. "Бімбат". "У яблык".
17.00. Навіны.
17.10. "Паласа мілае дзіця". Янішчыц.
17.45. Кінанарыс.
17.55. Шуканне ініцыятыўных. Беларуская-румынскі гандлёвы дом "Беларум".
18.10. Навіны (Мінск).
18.35. Навіны БІ-БІ-сі.
19.10. Экспірыс.
19.20. Палатна людзей.
20.05. Падарункі на добры настрой.
20.20. Пяць хвілін на жарты.
20.25. Кантакт.
20.30. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.40. "Расстанемся, пакуль добрыя". Маст.фільм.

22.55. Пад купалам Сусвету.
23.05. "Вялікія павятраныя гонкі". Тэлесерыяль.
24.00. Ніка.
0.15. Дайджэст.
0.25. "Славянскі базар-94". Канцэрт польскай эстрады.
1.30. Шалка БТ.

15.00. "Пітэр Пэн" (Беларусьфільм). 2-я серыя.
16.25. Рок-рок.
16.50. Свет сёння.
17.00. Чалавек і закон.
17.30. Спавясе ансамбль "Надзея".
17.40. Документ і лёсы.
17.45. 20.30. Надвор'е.
18.00. Бамонд.
18.25. "Дзікая Роза". Тэлесерыяль.
18.50. Поле чудаў.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.40. Чалавек тыдня.
21.00. "Вулці Сан-Францыска" (ЗША).
22.05. "Погляд" з А.Любімавым.
23.05. Музыгал.
23.50. Прэс-экспрэс.
24.00. Аўта-шоу.

Жураў з якога ўсяго патроху

Из поэтической тетради

Алла ЛОПОШИЧ

Лето быстро отплыло

Памяти отца

Тополь стройный у погоста
привечает вновь меня.
Только — все же мне непусто
с ним грустить на склоне дня.

Я давненько не бывала
в тех местах, где серый дом.
Вот сейчас бы у причала
побеседовать с отцом...

Лето быстро отплыло,
отшумело — дивный сон.
Обдало теплом, но мало.
Суть горькая —
как испокон...

Далеко ли от плахи топор?

Слишком долго держали в узде
и меня, и мой дух — не цунами.
Вот сейчас бы у причала
и держу свой язык за зубами.

Выжимаю по капле раба
из себя ежедневно упорно.
Но свободной дышать — не судьба.
Не допеть песню свою мне задорно.

Не глядите с укором в упор.
Я и это снесу молчаливо.
— Далеко ли от плахи топор? —
Отвечаю вопросом утито.

Прощальный жест

Горят рябиновые бусы.
А в небе — птичий крик да гам.
Прощальный жест волшебной
музы в кольце событий тут и там.

Как бы в бреду
шумят просторы
на перекрестке грустных дней,
Все тот же свет, но меркнут взоры,
забыв об участии своей.

Комплименты

От волнения, кто ли? — пот
ликий.
Вы чертовски всегда хороши.
Я в восторге от Вашей улыбки.
Восхищение — рай для души.

Как тогда, убедительны жесты.
На вес золота Ваши слова.
Вы не любите похестей, лести.
Так скажите, в чем я не права?..

Предчувствие

Если ты усомнишься во мне,
я пойму, что нелюбово стала.
Разве горе утопить в вине?
Да и света для жалости мало.

Если станешь задумчивым вдруг,
где-то мысленно будешь
с другою,
не поможет спасательный круг.
И бессмыслица — топтать ногою.

Странно мне говорить не о том,
что услышать хотел накануне.
Замороженным кажется дом
и всеильные чары колдуньи.

Молодая тоска

Видеть красной калину
привычно
и молочную грусть в небесах.
Не короткая память девичья:
боль и радость застыли в глазах.

По тебе я соскучилась очень.
Молодая тоска — теплый дождь.
Осенила перстами август осень:
чем же ты на себя не похож?..

Былое в будущем узрела.

Былое в будущем узрела,
И Стеньку Разина с веселом...
К нему шагнула я несмело.
Завоздаха, тифу ты! — в часовой.

Он не пущает к атаману.
А время мчится напролом.
Я умоляю не перестану
судьбу смиряться на потом.

Бойкот себе не объявила,
ведь легче все решать вдвоем.
Есть в страхе жизни боль и сила,
и даже эха круглый гром...

“АЛЬБУЦКАЯ КРЫНІЧКА” ГЛЫБЕЕ

Национальна-культурнае адражэнне спадчыны роднай Бацькаўшчыны мае вялікае ідэяна-выхавальнае значэнне ў сістэме фарміравання маладога пакалення. Добра гэта разумеюць у аддзеле адукацыі Стаўбужскага раёна. Такі напрамак закладзены ў аснову выкладання многіх прадметаў. Аб некаторых дасягненнях у гэтай справе педагогічных калектываў школ, дзіцячых садоў раскажам на меснім заагаворы аддзела адукацыі райвыканкома Галіна Іосіфаўна Грэкава:

— Навукова-выхавальныя планы распрацоўваем так, каб, ажыццяўляючы іх, педагогі і школьнікі мелі магчымасць зазірнуць у стагоддзе, каб лепш запомніліся яны ў сядзінах з нашым днём, каб мы лепш зразумелі нашых папярэднікаў, народныя традыцыі, жыццё і падвёгі імя Бацькаўшчыны. Пастаянную прапіску ў раёне атрымала правядзенне святаў “Калядкі”, “Масленіцы”, “Багаж”, “Гуканне вясны”, “Купалле” і інш. Традыцыйным стаў конкурс “Юныя таленты Стаўбужчыны”. Шэсць гадоў запар праводзіцца свята дзіцячай творчасці “Альбуцкая крынічка”, хараша апісаная ў пазіме нашага земляка, народнага песняра Якуба Коласа “Новая зямля”.

Найдаўня падвалі вынікі раённага конкурсу сячэнняў “Гэта нельга забыць”. На яго паступілі работы вучняў 14 школ раёна. Пераможцаў конкурсу стала Таціяна Ярашэвіч — дзяцёр ужо выпускніца Навадвэржанскай сярэдняй школы. Яе верш “Успамін пра жывое” пазначаны арыгінальнасцю, самастойнасцю думак. Другое месца прысуджана выпускніцы Шацінскай школы Ганне Дзямянца, хараша апісаная ў пазіме нашага земляка, народнага песняра Якуба Коласа “Новая зямля”.

Найдаўня падвалі вынікі раённага конкурсу сячэнняў “Гэта нельга забыць”. На яго паступілі работы вучняў 14 школ раёна. Пераможцаў конкурсу стала Таціяна Ярашэвіч — дзяцёр ужо выпускніца Навадвэржанскай сярэдняй школы. Яе верш “Успамін пра жывое” пазначаны арыгінальнасцю, самастойнасцю думак. Другое месца прысуджана выпускніцы Шацінскай школы Ганне Дзямянца, хараша апісаная ў пазіме нашага земляка, народнага песняра Якуба Коласа “Новая зямля”.

“ТАРМОНІК” ВЯРНУЎСЯ З ФРАНЦЫІ

У складных умовах працую педагогічны калектыв Барэўлянскай дзіцячай музычнай школы. За дваццаць гадоў тут нават не абавалася ўласным пашыраннем — вымушаны арганізаваць некалькі цесных пакойчыкаў у інтэр’еце адной з устаноў гарадскога пасёлка. Нямудравацка на гэта ў школе выкладчыкі працуюць творча, све веды і вопыт паспяховых перадач дасягнулі, дасягнуць да чароўнага свету мастацтва. І ашчэдна бацькаўшчыну дзіцячых школ добра ведаюць па калектывах мастацкай самадзейнасці, якіх тут працуюць. Аднаму з іх — ансамблю народнай музыкі “Тармонік” — тры гады таму набыта званне “народны”. За гэты час артысты гаспадарылі ў Германіі, Навігні, Італіі. Узначаліў калектыв дырэктар дзіцячай музычнай школы Яўген Яфімавіч Бацькоўскі. Гэты чалавек з трэцяга пакалення музыката. Яго прадкі не толькі хараша гралі на музычных інструментах, але і самі іх выраблялі.

Гэтым дзіям ансамбль “Тармонік” вярнуўся з Францыі, дзе на працягу месяца знаёміў жыхароў гарада Нант з беларускім народным мастацтвам. (Дарэчы, ужо другая іх паездка ў гэтую краіну). Высокае майстэрства прадэманстравалі ў далёкім замежжы скрыпачка Эльвіра Уладзіславаўна Паўлюска, цымбалістка Наталія Станіславаўна Яфіменка, баяніст Аляксандр Рыгоравіч Ступанюк і іншыя.

Нашы самадзейныя артысты дарылі французам чароўную народную музыку, а французам барэўлянкам — мелікамента, які пасля вяртання нашых музыкантаў дамоў перададзены ў абласную клінічную бальніцу.

ХАТНІ ЭКРАН

12 лістапада, субота

Беларуская тэлебачанне

14.00. Шматтэлесер. Народы Беларусі.
14.45. “Іван Макаравіч”. Маст. фільм.
16.35. Дзевяты вяснік.
16.50. “Чарапашкі нідзя”. Мультсерыял.
17.15. Сянінае поле ў імя Святой Еўфрасіны.
17.50. Міжнародны спартыўны навіны.
18.20. “Новік” — топ-10.
19.20. Хакей. Кубак Еўропы. “Швалі” (Мінск) — “Дэвіл” (Вялікабрытанія). У перапынку (19.55) — Калыханка.
21.00. Панаірама.
21.35. Пяць хвілін на жарты.
21.40. “Хачу вашага мужа”. Маст. фільм.
22.55. Пад купалам Сусвету.
23.05. Каскад.
23.25. Вяржак-нявідзіма.
0.25. “Атланты-ціці” (Канада — Францыя).
2.05. “Славянскі базар-94”.

Канал “Астанкіна”

14.00. Дыялог у прамым эфіры.
14.40. “Спажывае дэмакратыі”. Фільм 6-ы “Апошні новыя грамадзяне”.
15.40. Акунава грамата.
16.15. “Жыццё запаркаў” (ЗША).
16.55. Брэйв-рынг.
17.45. Да і пасля...
18.40. “Каманда ў капелюхах”.

Адукацыі і культуры — 68-25-76,
сацыяльна-эканамічнага — 68-25-43,
грамадска-палітычнага — 68-25-42,
інфармацыйна-аналітычнага — 68-28-33,
пісьмаў і маральна-вытвальных праблем — 68-25-83.

ЗНАЕТЕ ЛІ ВЫ, ЧТО...

...на западным атлантычным узбярэжжы Швецыі поймаюць огромную морскую черепаха. Невіданный в этих широтах морской звер весит более 200 кг. Предполагается, что черепаха, которая обычно не встречается севернее Канарских островов, попала в мощное морское течение, которое идет от побережья Африки на север.

...разгадана загадка НЛО, который, согласно широко распространявшимся слухам, совершил посадку неподалеку от Кунашана Челябинской области.

Прибывшие на поле, указанное очевидцами, представители ПО “Маяк”, Федеральной службы контрразведки и близкорасположенной воинской части опознали в свалившемся с неба предмете метеорологический зонд. На металлическом контейнере, прикрепленном к несущему шару, который разорвался, значился адрес саратовского пункта радионаблюдения. Убедившись, что угрозы для человеческой жизни контейнер не представляет, сотрудники Челябинского управления ФСК отправили находку обратно в Саратов.

...знаменитый на весь мир дуб, который растет на территории бывшего Стелюжского поместья неподалеку от литовского города Зарася, вызывает о помощи.

Гигант, утверждающий, что, около 2.000 лет. Недуг, поразивший дуб, грозит ему гибелью: его ствол подгнивает грибом. На лечение нужно примерно 25 тысяч долларов, но взять их негде, а бизнесмены не бросаются на помощь уникальному дереву. Технология исцеления проста: нужно очистить дупло, высушить его, замуровать вместе со всеми трещинами и обработать дуб антисептическими средствами. В 1980 году подобную операцию произвели, но время неумолимо подтачивает силы гиганта, и теперь нужна новая операция.

/По материалам печати/

■ Скатерть-самобранка

Рецепты первых блюд

Борщ с мясом «Будь силачом!»

На 1 литр воды: 1 столовая ложка мясного фарша, 1 свекла, 1 луковица, 1 стакан свежей нашинкованной капусты, 1 морковь. Овощи промыть, очистить, нашинковать соломкой, капусту мелко изрубить. В кипящую воду положить фарш, овощи, быстро довести до кипения, варить 8-10 минут, а настаивать 10-12 минут.

Похлебка с птицей «Поцелуй Венеры»

На 1 литр воды: четверть небольшой курицы, 2 картофелины, 1 морковь, 1 луковица, 1 столовая ложка сухого укропа. Курицу разрезать на кусочки вместе с костями, залить горячей водой и быстро довести до кипения. Варить 10-12 минут. Добавить картофель и морковь, нарубленные соломкой, рубленый лук, сухой укроп. Варить после закипания 5-6 минут. Настаивать без нагревания 10-15 минут.

Уха с курицей «Женская гордость»

На 2 литра воды: 1 небольшая рыба свежемороженой или свежая, 1 луковица, 1/8 часть курицы средней величины, 1 морковь, 2 картофелины, 2 столовые ложки растительного масла, 1 чайная ложка сухих трав (мяты, ромашки, душицы, листьев малины, смородины).

Рыбу обработать, нарезать кусками поперек волокон. Курицу разрезать на две половинки, затем каждую еще на четыре части. На уху пойдет только одна часть. Порубить эту часть курицы на мелкие кусочки вместе с костями, добавить потроха, крылышки, лапки. Рыбу и курицу залить холодной водой, довести до кипения на маленьком огне и варить 15-20 минут. (При этом вода должна только вздвигаться, а не бурлить). Добавить крупно нарезанный картофель, натертую луковицу, нарезанный морковь, сухие травы и варить еще 10 минут после вторичного закипания. Заправляют уху растительным маслом.

ЗАРПЛАТА НЯБОЖЧЫЦЫ — ДЗЕЦЯМ

Мы рассказали об ужасном выпадке у калгасе «Галажэвічы» Старадарожскага раёна. Аб гэтым, як п’яніца прама ў пол з некалькімі калгасамі, калгасны палітоўраў забіў аграмадзанага — 37-гадовага В.І.Міхалева. Трое маладзёных дзяцей засталіся круглымі сиротамі, бо гады з дава да гэтага памёр іх бацька...

Трагедыя вострым болям адкалінулася ў сэрцах вяс-

коўцаў. Таму калі старшыня калгаса М.В.Чачуха на чарговым пасяджэнні праўлення заважыў аб адмыслова сиротам, пасылаў іх на вучэбныя панавы. У першую чаргу выхаванцы, што ўсе наміні па В.І.Міхалева калгас будзе спраўляць за све сродкі. Другое, яе дзецям выплачаюцца дзесяці месечнага зарплат, якія атрымалі іх маці. Патрэбна, сиротам майстарская палатка будзе выплачвацца ім

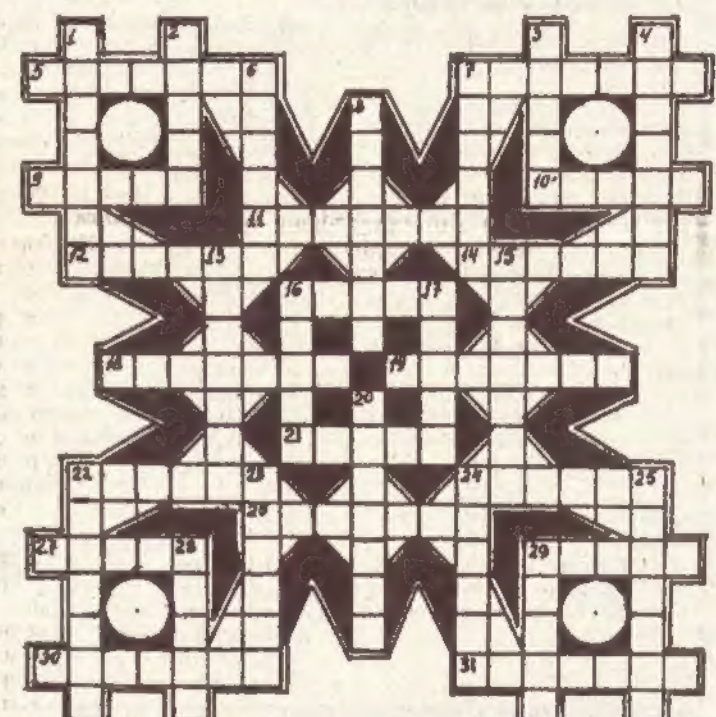
штомесця, да таго часу, пакуль самае маладзёнае дзіця не стане паўналетнім. Адначасова сироты будуць забяспечаны біскупным палівам, ім будзе аказвацца і іншая неабходная дапамога. Вядома, усё гэта не можа замяніць матчыную ласку. Але калі пытанне стаіць аб выжыванні, выбіраць не прыходзіцца.

/Наш кар./

Крыжаслоў

Перакладзі на беларускую мову

(Склаў В.Сямашка, г. Мінск).

ПО ВЕРТИКАЛИ: 1. Вывод, заключение. 2. Отсчет. 3. Квасы. 4. Смотритель. 6. Плять. 7. Пролетка. 8. Хула. 13. Блаженство, наслаждение. 15. Ссора, грызня. 16. Крыльцо. 17. Мешковина, дегуря. 20. Ухаб. 22. Стяг. 23. Возня, хлопоты. 24. Кольцо для крепления косяк в косячку. 25. Лоскут, обрезок. 28. Большой платок, шаль. 29. Почка.

ПО ГОРИЗОНТАЛИ. 5. Изверг, изувер, урод. 7. Зияканье, язг. 9. Кровать, койка. 10. Внутренность. 11. Опушка (край леса). 12. Подстоже. 14. Горбушка, кракоха. 16. Чванство, самомнение, спесь. 18. Завеса, пелена. 19. Единение, сплочение. 21. Пала. 22. Желудок. 24. Пир, застолье. 26. Очередь, черед. 27. Початок (кукуруза). 29. Дебри, чаща (труднопроходимое место). 30. Контрабас. 31. Осколок, щепка.

15.00. Сучаснікі прэ Леаніда Когана.
16.30. Америка з М.Тарутам.
17.10. Тэлеацыя.
17.25. “Баскетбольная ліхаманка”, “Сапраўдныя палітычныя на прымылі”. Мультфільмы.
18.20. Уся Рэсія.
18.50. Надвор’е.
19.00. КВЗ-94.
21.00. Нідзелья.
21.50. Спартыўны ўк-энд.
22.05. Вакзал мары. Ю.Башмет.
23.05. Калыханне з першага погляду.
24.00. Музыгалд.

Канал “Рэсія”
7.00, 13.00, 15.00, 22.00. Весткі.
7.25. “Успамінаючы Драгунска-ва”.
7.55. Лепшыя гульні НБА.
8.50. Шэсць сотак.
9.10. Добрыя рэцэпты, Еўропа.
9.40. Аты-баты...
10.10. Руская лато.
10.55. “Вясёлка”. Маст. фільм.

8 канал
ном фільме “Граф Монте-Кристо”. 1-я серыя.
Воскресенье, 13 ноября
15.00. “Забывае кінно?”. Художественный фільм “Интервенция”.
16.40. “Сегодня с Марлен Хикки” (христианская миссия).
17.40. СЕЛТЭК: “ПНК”.
17.40. Телесериал “Морена Клара” (першая).
20.10. БАНТ: “Репортаж”.
20.25. Спорт-секрет.
20.45. Бонувэ.
21.00. Студія “БМ”. “Дайджест”.
21.15. Жан Марэ в художественном фільме “Граф Монте-Кристо”. 2-я серыя.
22.40. Fox music.

Калектыв камітэта па сельскай гаспадарцы і прадуктах харчавання абласных выказвае глыбокае спачуванне родным і блізкім Генэля Сямёнавіча АНІХОВСКАГА ў сувязі з яго заўчаснай смерцю.

Абдураўленне Фонду сацыяльнай абароны насельніцтва Рэспублікі Беларусь выказвае глыбокае спачуванне родным і блізкім Генэля Сямёнавіча АНІХОВСКАГА ў сувязі з яго заўчаснай смерцю.

Наш адрас:

220013, г.Мінск,
вул.Б. Хмяльніцкага, 10-А, паверх 9,
рэдакцыя газеты “Мінская праўда”.

Час падпісання ў друк: па графіку 22.10.
Нумар падпісаны ў 22.00.

ТЭЛЕФОНЫ:

прыёмнай рэдакцыі — 68-29-76,
намесніка галоўнага рэдактара — 68-25-81,
дзіцячага сакратара — 68-26-48,
сакратарыя — 68-26-48,
адрэдакцыя: Саветаў — 68-26-38,

Набрата і зварстанна на настольна-выдавецкім комплексе “Мінская праўда”.
Друкарня выдавецтва “Беларускі Дом друку”.
220013, г.Мінск, пр. Ф.Скарыны, 79.

адукацыі і культуры — 68-25-76,
сацыяльна-эканамічнага — 68-25-43,
грамадска-палітычнага — 68-25-42,
інфармацыйна-аналітычнага — 68-28-33,
пісьмаў і маральна-вытвальных праблем — 68-25-83.

Ілюстрацыі — 68-25-03,
камернай фотыграфіі — 68-25-86,
бухгалтэрыі — 68-26-65.
Тэлефоны харэспандэнцкіх пунктаў:
у Вяршыне — (8-277) 5-15-61, Вілейцы — (8-271) 5-57-86, Нясвіжы — (8-270) 5-41-88.

Сааігорску — (8-210) 2-49-60.
Заснавальнік —
Мінскі абласны Савет дэпутатаў,
220025, Мінск, пр. Энгельса, 4.
“Мінская праўда” — орган Мінскага абласнога Савета дэпутатаў.

Індэкс 63923.

Зак. №121.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Галоўны рэдактар М.А.ШЛОМА.

Рэдакцыя можа друкаваць матэрыялы ў парадку абмеркавання, не падзяляючы пункту гледжання аўтара.
Адказна за надбор і ладавання апублікаваных фактаў і іншых звестак нясучы іх аўтары.
Рэдакцыя пакідае за сабой права не ўступаць у перапіску з чытацямі.